aastail Leningradi Materiaalse Kultuuri Muuseumi juhtimisel; surn. 11. X 1934 ukj. Leningradis. — G. on teotsenud õppetöö kõrval laialdaselt tegeliku arhitektina Peterburis ja selle ümbruskonnas, aga ka kunstkäsitöö alal, olles Vene Kunstkäsitöö Ühingu asutajaid ning selle esimees, ja akvarellistina. G. oli innustunud Baltimaade, eriti eesti rahvakunsti harrastaja ja koguja. Ta erakogud sisaldasid umb. 7000 numbrit, umb. pool sellest arvust eesti rahvakunsti tooteid Eesti saartelt, kogutud ajavahemikul 1906—12. Umb. 1000 nr-t eesti esemeid müüs G. Aleksander III-nda nimelisele vene muuseumile Peterburis, kuna suurema osa (umb. 1750 nr-t) omandas E. Rahva Muuseum 1917. a. 40 000 rbl. eest. Need kogud sisaldavad enamikus tekstiile, kuid ka ilustatud puutöid, mis valitud asjatundlikult ja hoolikalt, ning neis leidub rohkesti haruldusi ja vanu dateeritud eksemplare. G. korraldas 1912 ka esimese eesti rahvakunsti näituse Riia linnamuuseumis ja õhutas kohalikke saksa ringkondigi balti rahvakunsti kogumisele. Oma töis on G. andnud eesti rahvakunsti kohta otse ülistavaid hinnanguid, on aga uurijana sageli ebakriitiline ega ole ületanud asjaarmastaja piire. G-i kirjutisist mainitagu: „Estnische Holzkrüge“ (Jahrbuch für bildende Kunst in den Ostseeprovinzen IV, Riia, 1910), „Baltische Volkskunst“ (Arbeiten des Zweiten Baltischen Historikertages zu Reval 1912, Tall., 1932), „Das Zinn bei den Esten und Finnen nach den Mythen des Kalevipoeg und des Kalevala und den noch erhaltenen Zinngegenständen späterer Zeit“ (SB GEG 1924, Tartu, 1926), „Das Amt der „Estnischen Fuhrleute“ in Dorpat und ihre Zinnkannen“ (SB GEG 1927, 1928) ja suurem töö „Zinn und Zinngiesser in Liv-, Est- und Kurland“ (Lüübek, 1929).

E. H e s s e, *Album Nevanorum* 1847—1908 (1909); Alb. Acad. d. Polyt. (1912); Revalsche Ztg. 1934, nr. 251; G-i kogu kataloog ERM-s.

F. L.; J. O.

* **GAILIT, August**, kirjanik, sünd. 28. XII 1890 vkj. Sangastes Kuiksillal läti rahvusest puusepa ja eestlanna pojana, elas 4. eluaastast Laatre mõisas, õppis a-st 1899 Valga läti khk-koolis ja Valga linnakoolis, mille 3. klassist ta lahkus; täiendas oma haridust iseõppimise ja tunnivõtmise teel Tartus ning kuulas loenguid arstiteaduse alal prof. M. Rostovtsev'i eraülikoolis seals. G. töötas 1911—14 Riias ajalehe „Dsimtenes Wehstnesis“ toimetuses, oli Maailmasõja ajal sõjaväekorrespondendiks rindel, kust lähetas sõnumeid ajalehile „День“, „Dsimtenes Wehstnesis“ ja „Päevaleht“. A-st 1916 töötas ta „Tallinna Teataja“ ja 1918 „Postimehe“ toimetuses. Vabadussõja ajal G. teenis J. Kuperjanov'i (vt.) pataljonis sõjaväeametnikuna-ajalehekirjasaatjana ja täitis 1920 Eesti Riia saatkonnas ajakirjanduse atašee kohuseid. Ta viibis 1922—24 välismail. toimis siis vabakirjanikuna ja oli 1932—34 Tartus „Vanemuise“ teatri direktoriks; elanud seejärel Tallinnas. — G. on avaldanud novellikogud „Vastu hommikut“ (Tartu, 1926) ja „Ristisõitjad“ (*ibid.*, 1927) ning romaanid „Toomas Nipernaadi“ (*ibid.*, 1928, 2. tr. 1936; romaan novellides), „Isade maa“ (*ibid.*, 1935; saksakeelne tõlge ilm. Breslaus 1938) ja „Karge meri“ (*ibid.*, 1938). Kõik need teosed osutavad autori kirjanduslikkude võimete tõusu. Eriti suure menu saavutas „Toomas Nipernaadi“ nii kodu- kui välismail (saksakeelne tõlge ilm. Berliinis 1931 ja hollandikeelne Amsterdamis 1932; tšehhi keeles 1935, ka poola ja leedu keeles). Peale selle on G-lt ilmunud kogu följetone „Aja grimassid“ (Tartu, 1926). Ungarikeelses tõlkes on ilmunud valik G-i jutustisi pealkirja all „Tenger“ (Gyoma, 1933).

M. K a m p m a a, Eesti kirjandusloo peajooned IV (1936). *F. T.; T.*

GALEN, Heinrich v., Liivimaa ordumeister, sünniaeg teadmata, oli 1514 Võnnu linnusekomtuuriks, 1519—29 Kandava (Kandau) foogt, 1529—35 Kuldiga (Goldingen'i) komtuur ja 1535—51 ordu maamarssal, juunist 1551 enda surmani Liivimaa ordumeister; surn. 30. V 1557 vkj. Tarvastus. — Võrdlemisi vanaealise G-i valimine ordumeistriks tähendas partikularismi võidulepääsu ordus. Ta sobitusel toimus dets-s 1551 Riia linna ja peapiiskopi leppimine. Umbes samal ajal tõlgiti G-i ülesandel M. Luther'i väike katekismus eesti keelde (vt. F. Witte) ja 1552 töötati Tallinna sündiku poolt välja uus koolikorraldus. 1553 pöördus G-i tähelepanu ordu välissuhteile. Sama a. sügisel asuti uuendama 1551. a. lõppenud vaherahu Novgorodi ja Pihkvaga, õieti

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 65